

Patiënteninformatie

Naar huis met een blaassonde

urologie
kempen

az turnhout

Ziekenhuisnetwerk Kempen (ZNK) is een nauwe samenwerking tussen AZ Turnhout, AZ Herentals, H. Hartziekenhuis Mol en Ziekenhuis Geel. Onze ziekenhuizen bundelen de krachten en we stemmen expertise op elkaar af. Zo kunnen onze patiënten genieten van gespecialiseerde, kwalitatieve en betaalbare zorg dicht bij huis.

ziekenhuisnetwerk
kempen

Inhoud

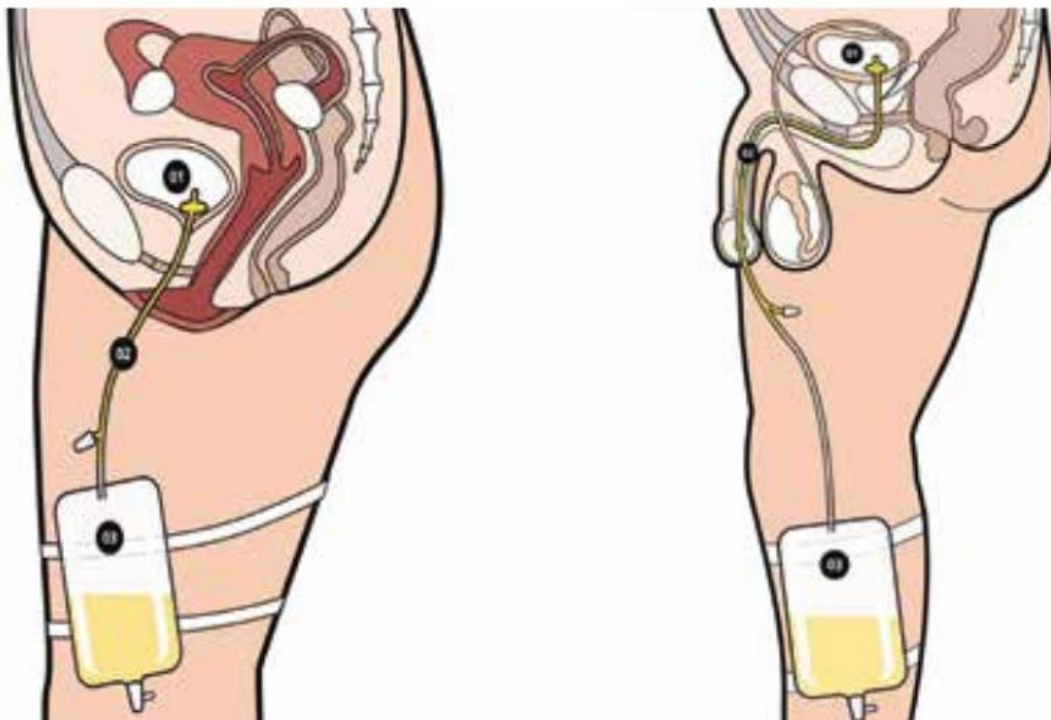
Inleiding	4
Wat is een verblijfssonde?	4
Gebruik van een opvangzak.....	5
Dagopvangzak of beenzak	5
Nachtopvangzak.....	6
Gebruik van een kraantje (Flip-Flo)	7
Afloop van de urine	7
Mogelijke complicaties/wat te doen bij klachten?	7
Controleer.....	7
Wanneer hulp invoepen	8
Meest voorkomende klachten	8
Blaaskrampen	8
Blaasontsteking	8
Kostprijs	9
Verwijderen van de sonde.....	9
Wie contacteren bij vragen of problemen?	10
Persoonlijke notities/ vragen	11

Inleiding

U gaat naar huis met een verblijfssonde via de plasbuis, ook wel een blaaskatheter, verblijfssonde of blaassonde genoemd. In deze brochure geven wij u enkele adviezen over het gebruik en het verzorgen van de sonde thuis. Dit zijn algemene adviezen, mogelijk zijn niet alle thema's voor u van toepassing. Deze brochure vervangt niet de persoonlijke uitleg van uw arts of verpleegkundige, maar geldt eerder als naslagwerk voor thuis. Heeft u nog vragen, aarzel dan niet ze te stellen aan de medewerkers van het ziekenhuis, uw huisarts of thuisverpleegkundige.

Wat is een verblijfssonde?

Een verblijfssonde is een buisje dat via de plasbuis naar de blaas (fig. 1) gaat. Aan de tip van de sonde in de blaas zit een ballonnetje, waardoor de sonde in de blaas blijft zitten. Aan het andere uiteinde van de sonde kan een opvangzak bevestigd worden ofwel een "flip-flo" kraantje. Beide opties zullen worden toegelicht.

01 blaas

02 katheter

03 opvangzak

Bron: UZ Leuven

Gebruik van een opvangzak

Indien de sonde verbonden is met een opvangzak is uw blaas continu (vrijwel) leeg.

Er zijn twee soorten opvangzakken.

Dagopvangzak of beenzak

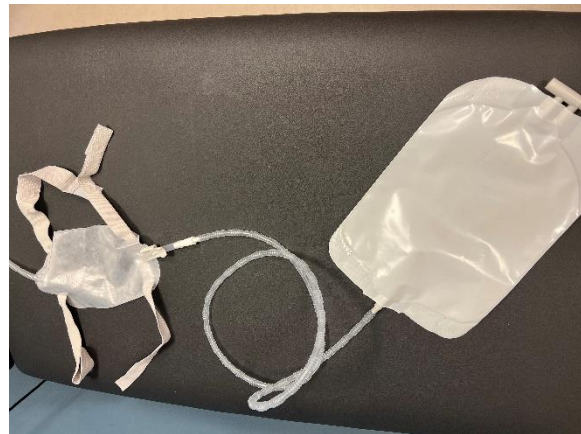

Dit is een urinezak die u aan uw been bevestigt met behulp van beenriempjes en die u dus onder uw kleding draagt. Op iedere hoek van de beenzak zit een opening waar u de knoop van het beenriempje doorheen haalt. Bevestig de beenriempjes rond uw been en druk de klittenband goed op elkaar. Als de beenriempjes te lang zijn, kunt u het overtollige gedeelte afknippen. Voorzie hier wel enkele centimeters meer, omdat de beenriempjes kunnen krimpen in de was. De beenriempjes zijn herbruikbaar, de beenzakken zijn wegwerp. U kan de beenzak rond uw onderbeen bevestigen of aan uw bovenbeen als u een rok of short wil dragen.

Bij sommige beenzakken (bijvoorbeeld van het merk Coloplast) kan u de leiding van de urinezak inkorten door er een stuk af te knippen. Als u een beenzak met geribbelde leiding heeft, is het belangrijk dat u een niet-geribbeld stukje overhoudt, anders past het connectiestukje er niet op. Knip dit gedeelte van de slang af alvorens het connectiestuk met de sonde te verbinden. Als u het connectiestuk juist aanbrengt, kan het niet meer van de leiding van de beenzak af.

Onderaan de beenzak zit een aftapklepje waarlangs u de beenzak kunt leegmaken. U kunt de beenzak leeg maken in het toilet. Vervolgens doet u het klepje van de opvangzak naar beneden. Eventueel kunt u het onderste beenriempje losmaken om het ledigen te vergemakkelijken. Als de beenzak leeg is, sluit u het aftapklepje weer door het klepje terug naar boven te plaatsen. Vervolgens droogt u het aftapklepje met een stukje toiletpapier en wast u uw handen.

Nachtopvangzak

De nachtzak heeft een grotere opvangcapaciteit, namelijk van 2 liter. Voor het slapengaan verbindt u het uiteinde van de beenzak met de nachtzak, zodat u 's nachts niet moet opstaan om de beenzak leeg te maken. Let er goed op dat u het kraantje van de beenzak opent en het kraantje van de nachtzak sluit.

U kunt de nachtzak na gebruik doorspoelen, eventueel met azijn (bij geurhinder: 200 ml water + 100 ml azijn). Vervolgens hangt u de zak op een droge, koele plaats te drogen.

Gebruik van een kraantje (Flip-Flo)

Dit systeem is NIET voor iedereen geschikt. Uw behandelende arts bepaalt of een Flip-Flo een mogelijke optie is voor u.

Dit systeem is ook een mogelijkheid, maar het gebruik hiervan maakt dat u zelf op tijd naar het toilet gaat. Ofwel als u voelt dat de blaas vol is, ofwel, als u dat niet voelt na 2 tot 3 uur – afhankelijk van hoeveel u drinkt.

Afloop van de urine

- De opvangzak moet lager hangen dan de blaas, of u nu zit of ligt.
- Zorg dat u voldoende drinkt (1,5 l tot 2 l per dag).
- Ledig de opvangzak regelmatig (= 3/4 vol).
- Zorg dat er niet aan de sonde getrokken wordt (of kan worden), dit om beschadiging van weefsel in de plasbuis te voorkomen.

Mogelijke complicaties/wat te doen bij klachten?

Controleer

- Zit er een knik in de sonde of leiding waardoor de urine niet kan aflopen?
- Hangt de opvangzak lager dan de blaas?
- Heeft u voldoende gedronken?

Wanneer hulp inroepen

- U heeft bovenstaande punten gecontroleerd en na twee à drie uur zit er nog altijd geen urine in de opvangzak.
- U heeft aanhoudend veel pijn.
- Plots bloed in uw urine dat na veel drinken niet verdwijnt.
- Troebele urine en geen verbetering na veel drinken.
- Aanhoudende lekkage naast de sonde.
- Koorts (hoger dan 38,5°C) en koude rillingen, die gepaard gaan met troebele, sterk ruikende urine.
- De sonde is uitgevallen.

Meest voorkomende klachten

Hieronder volgt een opsomming van klachten waar u mogelijk last van kunt hebben, maar die niet noodzakelijk op u van toepassing zijn. Het al dan niet voorkomen van deze klachten is verschillend van persoon tot persoon. Als u last heeft van één of meerdere klachten, spreek er dan over met uw arts.

Blaaskrampen

Dit zijn pijnlijke samentrekkingen van de blaas of het gevoel hebben voortdurend te moeten plassen. Blaaskrampen worden meestal veroorzaakt doordat de blaas de sonde, een 'vreemd' voorwerp, uit de blaas wil duwen. Doordat de sonde dichtgedrukt wordt, lekt de urine langs de sonde. Incontinentiemateriaal is in dat geval aangewezen. Uw uroloog kan eventueel medicatie voorschrijven om deze klachten te verminderen. De inname van deze medicatie moet wel gestopt worden de dag voor het verwijderen van de sonde, anders zal de blaas een minder grote samentrekkingskracht hebben.

Blaasontsteking

De kans op het krijgen van een blaasontsteking is groter wanneer er een sonde aanwezig is. Het is daarom belangrijk om steeds de blaas te spoelen door voldoende te drinken. Als u een urineweginfectie doormaakt, bepaalt uw arts of er antibiotica moet voorgeschreven worden. Een urineweginfectie moet eerst en vooral uitgesloten worden aan de hand van een cultuur van de urine.

Bij hoge koorts (boven de 38,5°) en rillingen moet u dringend een arts contacteren.

Een beetje bloed in de urine is NIET abnormaal.

Kostprijs

Been- en nachtzakken worden terugbetaald als u een doktersvoorschrift heeft. Been- en nachtzakken zijn verkrijgbaar bij de apotheek (vaak extra kosten aangerekend) en bij de bandagist of thuiszorgwinkel. Het kraantje (Flip-Flo) wordt niet terugbetaald.

Verwijderen van de sonde

Meestal zal de blaassonde ongeveer 1 à 2 weken ter plaatse blijven. Hierna zal deze 's ochtends verwijderd worden. Dit kan via een thuisverpleegkundige, de huisarts of in het ziekenhuis. Gedurende die dag zal er opgevolgd worden of u uw blaas terug voldoende kan ledigen. Bedoeling is dat u na het verwijderen van de blaassonde goed drinkt en terug probeert spontaan te wateren. Nadien kan met een echografie van de blaas gekeken worden of deze leeg is. Indien nodig kan ook verder onderzoek gebeuren, zoals bij een man bijvoorbeeld een prostaatcontrole.

Jammer genoeg zien we soms dat patiënten op de raadpleging de blaas voldoende leeg plassen, maar na enkele dagen een nieuwe 'retentie' doormaken en dus niet meer kunnen plassen. In dat geval zal – meestal via spoedgevallen – een nieuwe sonde geplaatst worden en contacteert u best uw uroloog om de verdere behandeling te bespreken.

Wie contacteren bij vragen of problemen?

Hebt u na het lezen van deze brochure nog vragen of opmerkingen, dan kunt u terecht bij uw behandelend arts of de verpleegkundigen.

Deze brochure werd voor u opgemaakt door de dienst Urologie Kempen waarvan de urologen werkzaam zijn op volgende campussen:

- Polikliniek Urologie te Turnhout

Campus Sint-Elisabeth

Rubensstraat 166, 2300 Turnhout

Route B58

014/40 62 85

Campus Sint-Jozef

Steenweg op Merksplas 44, 2300 Turnhout

Route D25

014/ 44 44 35

- Polikliniek Urologie te Geel

Ziekenhuis Geel

J.-B. Stessensstraat 2

2440 Geel

014/577021

- Polikliniek Urologie te Herentals

AZ Herentals

Nederrij 133

2200 Herentals

014/24.65.00

Consultatieblok 2e verdieping via rode lijn

- Polikliniek Urologie te Mol

Heilig Hartziekenhuis Mol

Gasthuisstraat 1

2400 Mol

014/71 20 53

Consultatieblok 2e verdieping, oranje route

Persoonlijke notities/ vragen

Indien u vragen of opmerkingen hebt, kunt u die hier noteren. Zo hebt u ze altijd bij de hand bij een gesprek met de arts of verpleegkundige.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

AZ Turnhout vzw

www.azturnhout.be

info@azturnhout.be

014 40 60 11

Blijf op de hoogte via www.facebook.com/azturnhout

Campus Sint-Jozef

Steenweg op Merksplas 44

2300 Turnhout

Campus Sint-Elisabeth

Rubensstraat 166

2300 Turnhout

V.U. : Jo Leysen • gedelegeerd bestuurder AZ Turnhout vzw (vertegenwoordiger Eleyas bv)
Steenweg op Merksplas 44 • 2300 Turnhout